

آیین‌نامه پیشنهادهای به‌خانه سینما/تئاتر در ارتباط با منع خشونت جنسی/جنسیتی

علیه زنان در محیط کار

دیباچه:

- نظر به بیانیه فروردین ۱۴۰۱ تعداد کثیری از زنان شاغل درحوزه سینما/تئاتر (که از این پس "۸۰۰ زن" نامیده می‌شوند) مبنی بر اعتراض آنها به عدم وجود امنیت جسمی، جنسی، روانی و اقتصادی حین انجام کار و برابری جنسیتی ("بیانیه ۸۰۰ زن")؛

- نظر به ضرورت ایجاد فضای امن شغلی و رفع تبعیض‌های جنسی و جنسیتی؛

- نظر به رفتار یا تحمیل تقاضاهای نامتعارف که مخاطرات جسمانی و روانی را نسبت به زنان دربردارد؛

- نظر به تأکید قانون اساسی کشور بر حفظ حقوق شهروندی و حقوق انسانی افراد جامعه با تمرکز بر زنان؛

- نظر به نگرش‌های زن‌ستیزانه و مردسالارانه و سوءاستفاده از قدرت در موقعیت‌های شغلی؛

- نظر به اینکه فردست‌انگاری زنان و ساختارهای نابرابر قدرت به ترویج و تشدید خشونت در محیط کار و جامعه منتهی می‌شود؛

- نظر به ضرورت توسعه‌ی نقش‌آفرینی زنان در جامعه با ایجاد فضای امن شغلی و رفع تبعیض‌های جنسی و جنسیتی،

- نظر به اینکه زنان حق برخورداری از امنیت حرفه‌ای را دارا هستند؛

- با توجه به مفاد ماده ۵۲ اساسنامه خانه سینما، مواد ۱ و ۲ آیین‌نامه شورای صیانت خانه سینما و به منظور پیشنهاد حذف ماده ۹ آن آیین‌نامه در خصوص تشکیل کمیته‌ی بانوان شورای صیانت و جایگزینی آیین‌نامه‌ی حاضر ب آن،

ضروری است که خلأهای موجود مرتفع شود و عدم خشونت حین کار نه تنها فرهنگ‌سازی شود، بلکه برای کاهش این نوع خشونت تلاشهای جدی و عملی بکار گرفته شود.

برای رسیدن به این اهداف کمیته‌ی مستقل با عنوان "منع خشونت علیه زنان" تشکیل گردیده ("کمیته") تا به موجب این آیین‌نامه اقدامات ذیل را در دستور کار خود قرار دهد:

۱- ارائه‌ی تعریف از واژه‌ی خشونت و اقسام آن

۲- ارائه‌ی راهکارهای حمایتی برگرفته از تجربیات زیسته و قوانین متناسب با حقوق زنان

۳- تضمین و تأمین اهداف حمایت از زنان در قالب شیوه‌ای عادلانه و نوین در رسیدگی صنفی و نهایتاً قضایی

۴- ارائه سازوکارهای پیشگیرانه و ترمیمی در مواجهه با خشونت علیه زنان

۵- آگاهی‌رسانی و ایجاد راهکارهای توانمندسازی زنان در برابر خشونت

آیین‌نامه‌ی ذیل ضمن تأکید بر تساوی افراد در پیشگاه قانون، برای ارتقای جایگاه و حفظ حقوق زنان در محیط کار و ایجاد استانداردهای حرفه‌ای و امنیت شغلی و در یک مقدمه و یازده (۱۱) ماده و یک (۱) پیوست ارائه می‌شود.

فصل اول: تعاریف

ماده ۱- خشونت علیه زنان عبارت است از: هرگونه آسیب‌رسانی- اعم از فیزیکی، روانی، کلامی، جنسی، اقتصادی، اجتماعی و امثال آن- و هم‌چنین تهدید یا شروع به موارد یادشده از طریق فعل یا ترک فعل، که به دلیل جنسیت زن در یک "رابطه" کاری و یا "رابطه" آموزشی (چه در محیط کار/آموزشگاه و چه در محیطی خارج از کار/آموزش که بواسطه ارتباط کاری/آموزشی مستقیم یا غیرمستقیم تشکیل شده باشد) و یا خصوصی و یا مجازی با غیر آن، رخ دهد.

ماده ۲- "رابطه" در این آیین‌نامه شامل هرگونه ارتباطی‌ست که به سبب ورود و یا فعالیت در پروژه کاری/آموزشی مشترک شکل گرفته باشد.

ماده ۳- انواع خشونت تعریف‌شده بر حسب ماده‌ی ۱ شامل و نه محدود به موارد زیر است:

۱- خشونت فیزیکی: به‌خطر افتادن حیات، حیس، اعمال زور، و سایر مواردی که به سلامت و تمامیت جسمی زن درد و رنج وارد کرده و یا مانع رشد وی باشد.

۲- خشونت جنسی: برقراری هرگونه تماس جنسی یا اعمال قدرت و اراده مرد بدون رضایت زن، از قبیل و نه محدود به تماس، لمس، نوازش، نیشگون، در آغوش‌گرفتن، بوسیدن، تجاوز، وعرضه،

به‌کارگیری یا اجبرکردن زنان به‌واسطه‌ی موقعیت جنسیتی ایشان و انجام هرگونه فعل جنسی نامتعارف.

۳- خشونت کلامی: گفتن داستانها، شوخی‌ها، طنزها، فحاشی یا کنایه‌های جنسی/جنسیتی، کنکاش در مورد مسائل و با علایق جنسی زن، اظهارنظر در مورد ظاهر، بدن و پوشش زن، خطاب قرار دادن با عناوین نامناسب، توهین مستقیم، پرخاشگری و برخورد‌های خشن یا تلافی‌جویانه، شایعه‌پراکنی درباره زندگی خصوصی زن.

۴- خشونت روانی:

۱- نشان دادن تصاویر نامناسب جنسی، چشم‌چرانی، ارسال نامه، یادداشت و پیامک یا ایمیل حاوی جوک و مطالب جنسی و یا محتوای نامتعارف، افشای اطلاعات خصوصی و اسرار خانوادگی فرد یا بستگانش یا تهدید به افشای آن در محیط عمومی، مجازی و امثال آن.

۲- هرگونه توهین، استهزاء، تحقیر، افترا، قلدری، انتساب نسبت ناروا، متلک، تهدید، پیشنهادات و دعوت‌های ناروا، ناخواسته و نامتعارف، و یا هرگونه وعده، تلویحا یا صراحتا، مبنی بر ارتقای موقعیت

شغلی با مقاصد جنسی.

۵- خشونت اقتصادی:

۱- هرگونه محرومیت کلی یا جزئی از منابع مالی و پولی که فرد خشونت‌دیده قانوناً یا عرفاً نسبت به آن محق است.

۲- هرگونه سوءاستفاده‌ی مالی از درآمد و دارایی‌های فرد خشونت دیده و امثال آن.

۳- هرگونه محروم‌سازی زنان از حقوق مالی قانونی.

۴- کار اجباری

۵- وادار کردن زن به کار غیر قانونی

۶- هرگونه حساب‌سازی یا سایر اقدامات مالی،

۷- هرگونه رفتاری که منجر به محدودیت یا محرومیت در دستیابی به اموال و امکاناتی شود که زن، مستحق برخورداری از آن بوده، مانند حضور یا حذف در یک پروژه کاری و یا استعفاى اجباری.

فصل دوم: ساز و کارهای حمایتی

ماده ۴- سازوکارهای حمایتی که از یک سو برای پیشگیری از خشونت علیه زنان در محیط کار، حمایت از خشونت‌دیده، شهود، اعلام‌کنندگان جرم و یا هر فردی که به‌نحوی به خشونت‌دیدگان موضوع این آیین نامه یاری می‌رساند و از سوی دیگر در راستای اصلاح خشونت‌گر بوده، عبارتند از:

بخش ۱- سازوکارهای حمایتی کمیته‌ی مستقل

بخش ۲- سازوکارهای حمایتی قضایی

بخش ۱- ساز و کارهای حمایتی کمیته‌ی مستقل

ماده ۵- کمیته طبق مندرجات اساسنامه پیوست این آیین‌نامه تشکیل می‌شود.

ماده ۶- اعضای کمیته ده (۱۰) نفر شامل هفت (۷) نفر اصلی و سه (۳) نفر علی‌البدل هستند که برای مدت دو سال با قابلیت تمدید از میان متخصصین باسابقه منصوب، و دبیرخانه‌ی دائمی آن در خانه سینما/تئاتر مستقر خواهد شد ("دبیرخانه"):

اعضای اصلی شامل:

۱- دو نماینده از حوزه سینما/تئاتر

۲- دو نماینده از حقوقدانان (حداقل یک وکیل دادگستری)

۳- دو نماینده از روان‌شناسان متخصص حوزه‌ی خشونت جنسی/جنسیتی

۴- یک نماینده از جامعه‌شناسان فعال در حوزه‌ی زنان

اعضای علی‌البدل شامل:

۱- یک عضو حقوقدان

۲- یک عضو روان‌شناس

۳- یک عضو جامعه‌شناس

تبصره- تمامی اعضای اصلی و علی‌البدل کمیته می‌بایست آگاهی و دانش کافی برای رسیدگی به این نوع شکایات را داشته باشند.

ماده ۷- وظایف و اختیارات کلی کمیته عبارت است از:

۱- آگاهی‌رسانی و آموزش به کلیه‌ی شاغلین حوزه‌ی سینما/تئاتر با هدف پیشگیری از خشونت در محیط کار از طریق:

۱-۱ ابلاغ آیین‌نامه به تشکل‌های صنفی و نهادهای مرتبط

۲-۱ تهیه بروشورها و کارگاه‌های آموزشی

۳-۱ تقاضای الحاق آیین‌نامه به کلیه قراردادهای کاری در حوزه سینما/تئاتر

۴-۱ تقاضای الحاق آیین‌نامه به کلیه قراردادهای موسسات و آموزشگاه‌های حوزه‌ی سینما/تئاتر

تبصره- عدم الحاق این آیین‌نامه به قراردادهای مانع استناد طرفین قرارداد به مفاد این آیین‌نامه نخواهد بود.

۲- تشکیل جلسه برای رسیدگی به شکایت

۳- راستی‌آزمایی شکایت و ثبت گزارش شفاهی و کتبی بصورت محرمانه از خشونت‌دیده، شهود و مطلعین

۴- اعلام تصمیم کمیته‌ی مستقل به پروژه و یا صنفی که خشونت‌گر در آن فعالیت دارد و نظارت بر اجرای آن تصمیم.

۵- کمیته می‌تواند در صورت صلاحدید و با درنظرگرفتن خطراتی احتمالی متعدد، متمم به خشونت را دعوت و پس از صحبت با وی نهایتاً نتیجه‌ی صحبت را به خشونت‌دیده اعلام نماید. درصورت عدم حصول نتیجه و یا عدم حضور خشونت‌گر در این جلسه، کمیته می‌تواند جلسه رسیدگی را شروع نماید.

۶- کمیته به گزارش‌های فاقد نام رسیدگی نمی‌نماید ولیکن گزارش را ثبت نموده و درصورتیکه تعداد گزارش دریافت‌شده درخصوص هر متمم به خشونت به سه (۳) مورد برسد، کمیته می‌تواند متمم به خشونت را احضار و با اخذ اظهارات نامبرده و بررسی‌های لازم اقدام به صدور قرارهای حمایتی و پیشگیرانه نماید. عدم حضور متمم به خشونت مانع از تحقیق و بررسی توسط کمیته نخواهد بود.

۷- حمایت، مشاوره و راهنمایی پزشکی/روانکاوی به خشونت‌دیده ودر صورت لزوم معرفی خشونت‌دیده به مراکز درمانی و پزشکی. همکاری جامع با وکیل خشونت‌دیده، و حمایت کامل از شهود و اعلام‌کنندگان جرم.

۸- ارائه مشاوره‌ی حقوقی به خشونت‌دیده، شامل اطلاعات درباره‌ی حقوق وی به ویژه حقوق مندرج در این آیین‌نامه و روند رسیدگی و تحقیقات در دادگستری توسط وکلای دادگستری.

۹- کمیته می‌بایست پس از بررسی و پیگیری شکایت خشونت‌دیده، متناسب با شرح ماوقع و راستی‌آزمایی صورت‌گرفته و با اخذ اظهارات طرفین، گزارش کامل را تنظیم نموده، قرارهای حمایتی زیر را به درخواست خشونت‌دیده صادر و به تشکل‌های مربوطه ارائه نماید:

۱- صدور قرار خروج خشونت‌گر از محل کار/آموزش مشترک یا منع ورود وی به محل کار/آموزش خشونت‌دیده

۲- ارائه‌ی گزارش کامل به مرجع قضایی مربوطه در صورت تقاضای خشونت‌دیده

۳- درخواست فسخ قرارداد کاری خشونت‌گر در پروژه‌ی مشترک بین خشونت‌گر و خشونت‌دیده

۴- درخواست از نهادهای صنفی و درصورت لزوم وزارت ارشاد جهت تعلیق خشونت‌گر از کلیه فعالیتهای شغلی برای مدت مشخص

۱۰- هرگونه تلاش از ناحیه‌ی کارفرما یا فعالین صنفی یا هرشخص دیگری برای وادار نمودن یا اجبار یا اکراه خشونت‌دیده بمنظور صرفنظر کردن وی از شکایت، از مصادیق مواد ۶۶۸ و ۶۶۹ قانون مجازات اسلامی بوده و قابل پیگیری قضایی است.

ماده ۸- آیین رسیدگی به شکایت توسط کمیته

الف – آیین رسیدگی

۱- خشونت‌دیده می‌بایست برای اعلام شکایت کتبا یا شفاها گزارشی را به دبیرخانه ارائه دهد. در گزارش می‌بایست نام کامل خشونت‌دیده و متمم به خشونت و شرح ماقع درج گردد. گزارش اعلام خشونت و تقاضای رسیدگی چنانچه شفاهی باشد، می‌بایست توسط دبیرکمیته مکتوب شده و در همان جلسه به امضای خشونت‌دیده رسیده باشد.

۲- شکایت دریافت شده توسط کمیته می‌بایست در اولین جلسه پس از اخذ شکایت و بصورت کاملاً محرمانه، طبق اساسنامه بررسی شود.

۳- کمیته موظف است ظرف مدت چهارده (۱۴) روز از تاریخ جلسه، راستی‌آزمایی لازم را جهت بررسی صحت و سقم ادعای خشونت‌دیده انجام دهد. درصورت لزوم این مدت برای یک دوره‌ی دیگر و یا درصورت تعدد شکایات برای مدتی بیشتر از دو دوره تمدید می‌شود. درصورت احراز شواهد لازم، پس از پایان این مدت کمیته تصمیم خود را با تعداد رای مندرج در ماده ۴ اساسنامه اعلام می‌نماید ("تصمیم").

نمایندگان حوزه‌ی سینما/تئاتر به دلیل تعارض منافع و خروج از بی‌طرفی حق رای نخواهند داشت.

درصورتیکه متمم به خشونت رابطه‌ی سببی، نسبی یا صمیمیت با یکی از اعضای کمیته داشته باشد، عضو مربوطه می‌بایست آن را اعلام و در تصمیم‌گیری حق رای نخواهد داشت.

۴- محرمانگی و عدم افشای اطلاعات و منع هرگونه رفتار تلافی‌جویانه از اصول اصلی فعالیت کمیته است و در طول رسیدگی، کمیته نمی‌بایست تحت هیچ شرایطی خشونت‌دیده و خشونت‌گر را روبروی هم قرار دهد.

۵- کمیته مختار است هر شخصی را که لازم دید بعنوان شاهد و یا مطلع دعوت نماید. این امر با دعوت کتبی بدون ذکر نام خشونت‌دیده و خشونت‌گر انجام می‌پذیرد. کمیته می‌بایست پس از حضور شهود یا مطلع در جلسه، لزوم رعایت اصول محرمانگی را به ایشان ابلاغ نماید. همراهی و مشارکت هر فردی که خشونت-دیده در حضور ایشان احساس امنیت دارد در جلسات کمیته بلامانع است.

۶- تمامی جلسات کمیته می‌بایست ثبت و ضبط گردد و پس از رسیدگی کامل، "تصمیم" کتبی و محرمانه ظرف سی (۳۰) روز پس از راستی‌آزمایی و ختم بررسی، تنظیم گردد. این تصمیم می‌بایست برحسب حوزه‌ی کاری خشونت‌دیده انجام سینما/تئاتر، تشکل صنفی یا حراست وزارت ارشاد ارسال شود.

ب- تصمیمات

علاوه بر قرارهای حمایتی مندرج در ماده ۸ این آیین‌نامه، کمیته می‌تواند در خصوص موارد زیر تصمیم‌گیری نماید:

۱- الزام خشونت‌گر به عذرخواهی کتبی از خشونت‌دیده

۲- تذکر شفاهی یا کتبی کمیته به خشونتگر

۳- توبیخ کتبی با درج گزارش در پرونده سوابق صنفی خانه سینما/تئاتر

۴- الزام خشونت‌گر به جبران خسارت خشونت‌دیده که می‌تواند از طریق پرداخت هزینه‌های درمانی و مشاوره (تراپی) باشد، یا به هر نحو دیگر به تشخیص کمیته.

۵- الزام خشونت‌گر به حضور در دوره‌های آموزشی لازم و انجام اقدامات درمانی و نظارت بر آن و ارائه مستندات حضور در این دوره‌ها به کمیته

۶- اخراج از عضویت در صنف سینمایی/تئاتری

تبصره- درصورت عدم تمکین خشونت‌گر از حکم نهایی کمیته، مراتب به صنف مربوطه جهت اقدام مقتضی اعلام خواهد شد.

بخش ۲- سازوکارهای حمایتی قضایی

ماده ۹- خشونت‌دیده می‌تواند با حمایت کمیته ثبت شکایت خود در مراجع قضایی اقدام نماید.

ماده ۱۰- درصورت تقاضای خشونت‌دیده یا وکیل وی، موارد ذیل می‌توانند از طرف کمیته به خشونت‌دیده ارائه شوند:

- گزارش کمیته

- گزارش شهادت شهود یا گواهی مطلعین

- گزارش(های) روان‌شناس یا درمانگر (مشاور)

- عکس، صدا، ویدئو و هرگونه محتوا که بعنوان ادله‌ی تکمیلی در اختیار کمیته قرار گرفته است

- نظریه‌ی کارشناس مرتبط با امور خشونت جنسی/جنسیتی که طی تحقیقات کمیته دریافت شده است.

ماده ۱۱- کمیته می‌بایست به خشونت‌دیده اعلام نماید که قواعد و تشریفات رسیدگی در دادسرا و دادگاههای کیفری و حقوقی طبق قوانین و مقررات قضایی خواهد بود.

این آیین نامه در یازده (۱۱) ماده و چهار (۴) تبصره و یک پیوست منعقد شده است.

پیوست ۱

اساسنامه

ماده (۱) هیات پیگیری و مجمع

در تاریخ ۲۰ فروردین ماه ۱۴۰۱، هشتصد (۸۰۰) زن درجهت تنظیم این آیین‌نامه و پیگیری موارد مربوطه، (۵) عضو را از میان دست اندرکاران سینما/تئاتر بعنوان "هیات پیگیری" انتخاب نمودند. طبق ماده ۲ این آیین‌نامه،

هیات پیگیری موظف است شرایط انتخاب اولین کمیته‌ی مستقل را با رای‌گیری در مجمع مهیا نماید. "مجمع" متشکل از زنان امضاکننده بیانیه خواهد بود.

پس از تشکیل اولین کمیته‌ی مستقل، این کمیته طبق ماده ۳ اساسنامه حق عضویتی را درنظر خواهد گرفت که زنان امضاکننده با پرداخت آن عضو رسمی مجمع محسوب خواهند شد. عضو رسمی مجمع دارای حق رای برای تصمیمات آتی خواهد بود. درهرزمان، هر زن فعال در حیطه سینما/تئاتر، با پرداخت حق عضویت، می‌تواند به عضویت مجمع درآید.

وظایف مجمع عبارتند از:

(۱) استماع گزارش سالیانه‌ی کمیته،

(۲) انتصاب اعضای کمیته هر دو سال یکبار طبق ماده ۲ این اساسنامه.

جلسات مجمع هر سال یکبار و بصورت مجازی (درصورت وجود امکانات بصورت حضوری) تشکیل خواهد شد. دعوت به این جلسه با نشر آگهی در فضای مجازی اعلام گردیده، و با حضور اکثریت تعداد اعضای رسمی مجمع رسمیت خواهد یافت. حداقلات بین دعوت و تشکیل جلسه حداقل ده (۱۰) روز خواهد بود.

ماده (۲) تشکیل کمیته و دبیرخانه‌ی آن

۱-۲ تشکیل کمیته در نوبت اول:

برای تشکیل کمیته در نوبت اول، هیات پیگیری طبق ماده ۱ این اساسنامه، لیست کاندیدهای کمیته را از میان تخصص‌های مندرج در آیین‌نامه آماده خواهد نمود و به جمع زنان امضاکننده‌ی بیانیه برای رای‌گیری اعلام می‌نماید.

ماده (۳) وظایف کمیته

علاوه بر مندرجات بخش ۱ این آیین نامه، وظایف کمیته به شرح زیر است:

۱- پیشنهاد تغییر اساسنامه

۲- تنظیم گزارش سالیانه

۳- تعیین مبلغ عضویت اعضا و تغییر آن درصورت لزوم

۴- انتصاب خزانه دار و اعلام شرایط برداشت از بودجه

۵- اتخاذ تصمیم در خصوص ورود اعضای جدید یا تغییر اعضای کمیته

۶- تعیین یک دبیر برای دبیرخانه‌ی کمیته

دبیر کمیته مسئولیت امور اداری و انجام تشریفات قانونی را به عهده خواهد داشت. دبیر موظف است هر شش (۶) ماه گزارش اقدامات خود را کتبا به کمیته ارائه نماید. دبیر کمیته می‌بایست اصول محرمانگی در مورد تمامی فعالیت‌های کمیته را رعایت نماید.

تبصره- برای عملکرد صحیح کمیته‌ی مستقل، آیین‌نامه انضباطی اعضای آن می‌بایست تهیه شود.

ماده (۴) جلسات و تصمیمات کمیته

جلسات کمیته با حضور تمامی هفت (۷) عضو و یا اعضای علی‌البدل آنها رسمیت می‌یابد.

تصمیمات کمیته با اخذ چهار رای از پنج (۵) رای تصویب خواهد شد.

هر یک از اعضای کمیته، غیر از دو نفر عضو سینمایی/تئاتری که حق رای ندارند، برای رای‌گیری دارای یک (۱) رای خواهند بود. حق رای قایم به شخص است و قابل توکیل به غیر نیست.

ماده (۵) عضویت در کمیته

۵-۱) اعضای اصلی کمیته هفت (۷) نفر و اعضای علی‌البدل سه نفر (۳) می‌باشند که برای مدت دو سال و با قابلیت تمدید از میان متخصصین با سابقه انتخاب و دبیرخانه‌ی دائمی آن در خانه سینما/تئاتر مستقر خواهد شد.

۵-۲) عضویت هر عضو کمیته برای دوره‌های بعدی بلامانع است.

ماده (۶) موضوع فعالیت کمیته

موضوع فعالیت کمیته رسیدگی به شکایات زنان خشونت‌دیده در حوزه سینما/تئاتر است. این رسیدگی با توجه به مفاد این آیین‌نامه انجام خواهد شد.

ماده(۷) مدت انجام فعالیت کمیته

مدت انجام فعالیت کمیته دو سال است.

ماده(۸) بودجه‌ی کمیته

بودجه‌ی کمیته می‌بایست از منبع حق عضویت زنان امضاکننده‌ی بیانیه که مایل به حضور در مجمع هستند، تأمین شود. این بودجه صرف هزینه‌های جاری کمیته (از جمله دستمزد اعضای کمیته، دبیر و غیره) خواهد شد.

ماده (۹) گزارش‌ها

از کلیه مذاکرات و تصمیمات کمیته در هر جلسه می‌بایست گزارشی تنظیم شود و یک نسخه از آن به امضای تمامی اعضای حاضر کمیته در جلسه رسیده و در دبیرخانه نگهداری شود.